ՖԷԼԷՔ

ՄՈՒՍԱՎԱՐ

ՐԻՍԱԼԷՅԻ ԻԼՄԻՅԷ, ԷՏԷՊԻՅԷ, ՍԱՆԱԻՅԷ, ԹԻԽՃԱՐԻՅԷ, ՀԻՔԵԱԵԷ ՎԷ ՄԷՊԱՀԻՍԻ ՄԻՒՖԻՏԷՅԻ ՍԱԻՐԷ

ՄԱԹԷՄ

Վ՚աթանընա պիր սէր կիւլիւ հէմ սէվկիւլիւ ՔԵՍԹԻՊԵԱՆ,
Զաթէն քէրիմ թապէն հալիմ հազիգ հէքիմ իտի ահ . . .
Խրտվէթ պիրլէ հէմ ճինսինէ գըլտը հէր պար քէսպի շան,
Գալմատը էֆրատը նաստա սէօյլէմէտիք մաաշալլահ . . .

Կէնճ չաղրնտա թալիպ օլուպ թահսիլի ֆէնճի թըպպա,
Իքմալ իչուն գըլտը սէպաթ մէսլէքինէ իթթիպա,
Փարիսին հէվի էյլէնճէսի մաատում կիպի սէրափա,
Գըրաաթը թութտու տաիմ հէր պիր շէյէ միւրէճճահ:

Էրտի հիւսնիւ մազսէտինէ ինտէլ ագրան պինազիր,
Էթտի վաթան վէ միլլէթին ավտէթիյլէ միւֆթէխիր,
Եիկիրմի պէշ սէնէ տիր քի, սարֆ իլէ զինն ու թէտպիր,
Հիմմէթիյլէ քիւլլիւ մէրիզ պուլտու սրհհէթ ու իֆլահ:

Ֆէվգ էլ ատէ հիմմէթլէրին ինքեարա վաՀր մը իմքեան,
Զունքի էճէլ բէնչէսինտէն գուրթարտը չօգ քէրրէ ճան.
Պէօյլէ պիր զաթը ֆաթինէ մալիք իքէն պու վաթան,
Պիրտէն պուլուպ միւթլիֆի նէֆս էթմէքտէ տիր իսթիքրահ,

Թիրի հիճրան ճիկէրկեահա էթտիրտիքճէ ահ վ՚անին,
Տէհշէթլէ եատ էթսին տիլլէր անընը զիքրի ճէմիլին,
ՖԷԼԷՔ տէր քի պու եիւզտէն տէ իպրազ իլէ ղարազ քին,
Իպնի ինսան պանա սիթէմ էտէր իսէ, է՛յ վալլահ . . .

1882. Հոկտեմբեր 20

ԹԱՍՎԻՐԻ ԳԱՅՍԷՐԻՅԷ

Վաթանըմըզ պուլունան Գայսէրիյէ իլէ հէմշէհրիլէրիմիզ հագգընտա վաղըթ վագըթ Ֆէվէրթ տէ պահալար աչըլտըղը սըրատա, շէհրի մէզպուրուն ճօղրաֆիատա վէ թարիխճէ իճապ էտէն մալիւմաթը, վէ թասվիրի իղահաթը վագթը մէրհունունա թէրք էտիլմիշ իտի։

Իմտի արթըգ պուրատա, օլ պապտէ տախի պաղի մալիւմաթը մէվսուդէ իթա, վէ վատիմիզի իֆա էտէճէյիզ տիր։

Պէնտէրի Գայսէրիյէ Ասիայը սաղիրին վասաթընատա, վէ Էրճիաս (Արդէոս) տաղընըն ղարպ թարաֆընա տուշէր վասի օվա իւզէրինտէ պիր շէհրի գատիմ օլուպ, տախիլինտէ վէ խարիճինտէ փէք չօղ ասարը աթիդա վէ էպնիեէյի ճէսիմէյի միւթէֆէրրիդա վար տըր։

Շէհրի մէզպուրուն պունտան 3900 սէնէ գատար, եանի Քրիստոսատան 2000 սէնէ ագտէմ, Մաժակ թարաֆընատան իվնա էտիլիպ, վէ իսմինէ տէ Մաժամ տէնիլիր օլտուղունուն թարիխճէ մուգայեէտ օլտուղու կիպի, Բօմանըն ճիհանկիրլիք զէմանընտա, Բօմա հիւքմիւ ալթընա կէչիպ, վէ Քրիստոսատան 40 սէնէ էվվէլ Ցուլիոս Իմբէրաթօրուն վագթինտէ իսէ, թէճատատ վէ թէվսի էթտիրիլէրէք, թէպտիլէն իսմինէն Իմբէրաթօր նամընա (Կէսարիա) Գայսէրիյէ թէսմիյէ էտիլմիշ պուլունտուղու գայտէն միւսպէթ օլուպ, հիւքիւմէթի սէնիյէյի տէվլէթի Օսմանիյէնէ կէչտիյինտէ տախի, աթիդ իսմի իպդա օլունմուշ, վէ էլ եէվմ Գայսէրիյէ տէնիլմէքտէ պուլունմուշ տուր։

Լաքին շուրասը միւպհիմ տիր քի ասըլ Գայսէրիյէ, շիմտիքի շէհիր մի իտի, եօգսա ճէնուպ թարաֆընա տուշէն, վէ Էսկի շէհիր տէնիլէն մէվգիտէ մի իտի։ Հէր նասըլ տա օլսա շու սահիհ տիր քի, եաղըգլար վէ պաղլար թէօրէտիլմիշ օլան մէզքիւր Էսկի շէհիր մէվգիսինտէ մին էլ գատիմ վէ ճէսիմ պիր շէհիր պուլունտուղունուն փէք չօղ էմարէլէրի, վէ հաթթա օ ճիհէթտէ պիր տէ մէշհուր վութխանէ էսէրի վար տըր։

Շէհրիմէզպուրուն հավասը, տէօրթ մէվսիմին տախի իդթիղասընա մուվաֆըգ օլարադ, գըշըն սօվուգլարը գարլարը վէ աեազլարը շէտիտ տէրէճէտէ, պահար վէ կիւղիւ միւթէտիլ հալտէ, վէ եաղ մէվսիմինին հարարէթի իսէ, տէրէճէյի քիֆայէտէ օլտուղունտան, վէ պիր սէնէնին տիկէրինտէն չօղ պիր ֆարգը պուլունմատըղընտան, էվվէրին եաղըգ վէ գըշլըգ մահալլէրի, էհալիյի մէքթիւնէնին հէր պիր ուսուլ վէ ատէթլէրի, վէ հաթթա խազընն տօլտուրմադ, վէ դաիթ դամէթ կէօրմէք վագըթլէրի, մէվսիմլէրէ թաթպիգ էտիլմիշ, վէ պինատէն ալէյհ Դաշտէրիյէնի հիսապ իլէ եափմըշշար, սէօղիւ պիր մէսէլ հիւքմիւնէ կիրմիշ տիր։

Շէհրի մէզպուր ասլընտա հիսար իլէ մահսուր օլտուղու կիպի, պիր տէ էն մէշհուր վէ մաղլութ իչ գալէասը, վէ տէրունի գալէատա Մէսճիտ, Մէտրէսէ, չէշմէ, վէ մըգտարը քեաֆի տէ խանէեի հավի պիր Իսլամ մահալլէսի վար տըր։ Վէ Պայրամ եախօտ տահա սաիր ըէսմի վէ տօնանմա կիունլէրինտէ թօփլար ղիքը օլունան իչ գալէատան էնտախթ գըլընը։

Խարիճի հիսար իչինտէ վագը մահալլաթա իչերի շար. վէ հիսար խարիճինտէ օլան մահալլէլերէ իսէ տրշարդ շար տէնիլիր, վէ զիքր օլունան հիսարդն գաափմինտէ մէմլէքէթի էմնիեէթլի սիւրէթտէ մուհաֆազա էտէր օլտուղու էլ եէվմ պաղը օլան ճէսիմ գավուլարդյլա հիսար տիպլէրինտէ պուլունան հանցեֆլէրտէն խթիտալ էտիլիր։

Հէր նէ գատար պուրճուն պաղի եէրլէրի խարապ օլմուշ իսէ տէ, պիւեիւք փայը ւբի թարաֆլը մէշհուր ճինկի վէ տէօրթ քէօշէ թաշլար, վէ օրթալարը քիրէճտէն տօնատուրմալար իլէ ւբի արշըն էյնիլիյինտէ, վէ թագրիպէն 10 տան 20 արշընա գատար իրթիֆաինտէ, վէ տէօրթ պինտէն միթէճավուզ խանէ խթիեապ էտէր կէնիշլիքտէ օլարագ էլ եէվմ մէվճուտ, վէ շարդ թարաֆընտա Սուաս վէ Գանղը (արատա) պաղարը գափուլարը, շէմալը շարդի տէ Մեյտան գափուսու, ղարպ ճիհէթինտէ Պօեաճը, վէ ճէնուպ թարաֆընտա Ֆիչի (քիւչիւք) գափուսու տէմէքլէ մաարուֆ, պէշ ատէտ թէմուր գապլը գափուլարը պուլունտուղու մէշհուտ տուր։

Հալ պու քի շիմտի Գայսէրիյէտէ հիսար խարիճինէ թէճավուզ էտէն մահալլաթ խալգը պէրապէր օլարագ, Իսլամ վէ Խրրիսթիան էհալիյի մէսքունէ, խիմլէրիյլէ մաարուֆ 96 մահալլէյէ միւնգասամ օլուպ, 10,000 է դարիպ խանէ, 50,000 գատար նուֆուսու զիւքիւր վէ իւնաս թախմին օլունուր քի, պունլարտան 6000ի Իսլամ 3600 իւ էրմէնի վէ 400իւ տախի Ռում խանէլէրի օլտուղու, վէ նուֆուսլարընդն իսէ օ նիսպէթ իւզրէ հիսապ օլունմասը յուզիւմիւ պէտիհի տիր։

Շէհրի մէզպուրտա պիրիսի թապիյի վէ էքիսի տէ սանաի օլարագ իւչ ատէտ ասարը աճիպէ օլուպ, թապիյի օլանը իսմի ճիւմլէյէ, վէ էհէմմիեէթի իսէ ճօղրաֆիա էհլիլէրինէ մաալիւմ պուլունան, վէ 13,000 դատէմէ իրթիֆաինտէ օլուպ, իւզէրինտէն հիչ պիր վագրթ դար նօգսան օլմաեան էրճիաս (Արդէոս) տաղը տըր։

Սանաի օլանտան պիրիսի, զարպ ճիհէթինտէն 6 սաաթ պատ մէսաֆէտէ, վէ Գըզըլ ըրմաղ իւզէրինտէ պուլունան թէֆ կէօզ քէօրրիւսիւ տիւր. զիքր օլունան քէօրրիւ ըրմաղըն պիր թարաֆընտան տիկէր թարաֆընա, վէ պիր տաղճըդ ումուղունա պինտիրիլմիչ թաշտան մաամուլ պիր թէք քէմէր օլտուղու, վէ սանաթճա ուսթայըդը իլէ մաղպուլթլուղունուն իսէ, հէր սաաթ ուսթատընը զիքր էթտիրմէքտէ, վէ նազարը թէհայեիւրիւ ճէլղ էյլէմէքտէ պուլունտուղու պիլէնլէրէ մաալիւմ տիւր։

Վէ եինէ Գայսէրիյէնին ճէնուպ թարաֆընա տօղրու, ալթը սաաթ պատինտէ, վէ մէզքիւր ըրմաղ իւզէրինտէ 18 կէօղիւ պիր տէ Զօգ կէօզ նամընտա թաշ քէօրրիւ օլուպ, մէզքիւր քէօրրիւնիւն սանիսի ատտ էտիլէ պիլիր։

Սանաի օլանը էքինճիսի Ուղու ճամի տէնիլէն էն մէշհուր ճամիյի շէրիֆի քէպիրին Ուզուն Սինարէ տէնիլէն մինարէսի տիր. մէզքիւր մինարէնին դալընլըդը նիսպէթինտէ օլան ուղունլուղունա նազարը հայրէթ իլէ պագմամագ գապիլ օլամաեաճաղը կիպի, հէյեէթի հալիյէսի ճէսամէթի

զարիպէ տէ, վէ պաշդա մէմլէքէթլէր-տէ էմնալի օլմամադ իւզրէ պիր անթիզա հիւքմիւնտէ պուլունտուղունտան, Գայսէրիյէէ կէլէն պիր չօղ սէյլեահ վէ միղorտլարըն տախի նազարը ալդադթընը ճէլալ իլէ չօղ տէֆալար ըէսմի ալընմըշ տըր։

Մէղքիւր ճամիյի քէպիրտէն մախտա 40 դատար տահա մինարէլի ճամիլէր օլուպ, իչլէրինտէ էն չիրին վէ մէթինի Գուրշունլու ճամի տիր, վէ հէր պիր ճամինին մէքթէպ վէ մէտրէսէլէրի, չէշմէլէրի, վէ պէհէրինին իտարէ վէ թէֆրիշինէ մախսուս վադֆիյէլէրի օլտուղու կիպի, հէր պիր Իսլամ մահալլաթընին հէման քէնտիլէրինէ խաս պիրէրտէ Մէսճիտլէրի վար տըր։

Գայսէրիյէտէ վադը մէշհուր վէ ճէսիմ մէտրէսէլէրին թաատատը զախտ տիր, զիրա չօգլարա մաալիւմ օլտուղու իւզրէ Անատօլու օրթասընտա շէհրի Գայսէրիյէ պիր մէրքէզի իւլամա օլուպ, թահսիլի իլմ էթմէք իւզրէ հէր թարաֆտան Գայսէրիյէ կէլէն թալէպէլէրին, վէ նէֆսի սանճադ էհալիսինտէն օլուպ տա, թահսիլի իլմ իլէ իշթիղալ էտէնլէրին սայրսը, հիչ պիր վադթթ 1500—2000 նէֆէրտէն նօդսան օլմամադտա տըր։

Մէղզուր մէտրէսէլէրին հէր պիրինին մաարուֆ միւտէրրիս խաճէ էֆէնտիլէրի օլտուղու կիպի, ճիւմլէսինին սէրվէրի, վէ Իսլամ Խըրիսթիան էհալիյի մէաքիւնէէնին այնը բէտէրի մնադամընտա օլան, ֆաղիլէթլու Հաճի Թօրան էֆէնտի տիր։ Մումիլէյհին թէէսիրի նուֆուղ, վէ դուվէյի նութդու պէլաղէթիյլէ վաղընին սէմէրէսի օլարադ, Գայսէրիյէ էհալիյի Իսլամիյէ վէ Խըրիսթիանիյէսի պէյնինտէ, կիւն պէ կիւն քէսպի դուվվէթ ու մէթանէթ էթմէքտէ պուլունան հիւնիւ իսթիլաթ, տօղրուսու պէ դանէթ մէմնուն օլունանճադ վէ թէշէքքիւրլէր սունուլանճադ հալտէ տիր։

(Գուսուրու պատհանա)

ԳԱՎԱՌԻՏԻ ՆԱԳԼԸ ՀՈՒՐՈՒՖ ՕՍՄԱՆԼԸՃԱՏԱՆ ԷՐՄԷՆԻՃԷԵԷ

Օնsoզուզ նիւսխեսկն տիվամ (սա. 314)

(Իխթար) Հարֆը ز զ, զէպանը Դիւրքիտէ س, ص ս, հարֆլարըյլէ դէվախի տիր կիպի سنبل սիւնպիւլ, زونبل զիւնպիւլ, سبز սեյզէ, زیز զէյզէ, صنعت սանաադ, զանաադ, خرس խորնս, خرز խորնզ, դէլէֆֆիւզ օլունմադտա իսէ տէ, քիւլիւէն մուղաիրի գախտէ օլտուղունտան, կէրէք Սրապի վէ կէրէք Ֆարսի լուղէղլէր իմլայը հագիգիսի իւզրէ դէլէֆֆիւզ վէ թահրիր օլունմալը տըրըր։

Ֆագաթ, Սրապիտէ s սէսի չըգարան ض հարֆընընն լիսանը Օսմանիտէ, ز զ, սէտասը յլա դէլէֆֆիւզ օլունմասը պիր գախտէյի ումումիյէ հիւքմինէ կիրմիշ օլմագտան նաչի, պիզտէ տախի հարֆը մէզկուր զ եազըսընա նագլ օլունուր. ضرب զարպ, بعض պազի, غیر զաիր, رمضان ramազան. վէ սաիրէ կիպի։

ض Իլէ եազըլան փէք նատիր Սրապի քէլիմադ, դէլէֆֆիւզիւ հագըգիսինտէ գալմըշ տըր قض զասը, վէ մուհաֆազա եէրի մանասընա օլան ارض arsիյէ, միսիլլու քի, պունլար գազը, վէ arզիյէ, օգունմամադտա, վէ պինաէն ալէյհ պիզիմ եազըմըզա տախի Դիւրքիտէ օգունտուղու կիպի նագլ օլունմագտա տըր։

4. Օսմանլը լիսանընտա u սէսի չըգարան ث س ص հարֆլարընտան ث հարֆը պիլքիւլլիյէ լիսանը Սրապա մախսուս օլուպ, Դիւրքի վէ Ֆարսի քէլիմադտա խագիմալ օլունմազ. վէ քէլիմադը Սրապիյէտէ ثبات սէպադ, ثوب սիւպիւղ, կիպի չօգ տէֆա խաֆիֆ դէլէֆֆիւզ օլունուր իսէ տէ, նատիրէն, մապատ, վէ մադապլինէ իդդիսալ էտէն հուրուֆադ հարաքէսինէ դէպաիսէթլէ ثقیف սագրիֆ, ثقب սաղէպ, վէ ثقلت սրզղէդ միսիլլու սագըլլաշմասը

տա վագը օլաուղունատան, հէմ խաֆիֆ վէ հէմտէ սադըլ հարաքէլի հուրուֆադ խանէսինէ վաղ օլունմուշ տուր։

س Տաիմա ص հարֆընընն խաֆիֆի օլարադ, Արապի վէ Ֆարսի քէլիմադտա վագը օլաուղու վէճհ իւղրէ, Դիւրքիտէ տախի պիլումում խաֆիֆ ս լէր س, վէ սադըլար ص իլէ եազըլըր։

Քէլիմադը Արապէյէ վէ Ֆարսէյէտէ խաֆիֆլէրինէ միսալ։

سیف սեյֆ, سیاست սիեասեդ, سکونت սիֆիունեդ, سفید սեֆիս, سنك սենկ, سورخ սիւրխ։

Սադըլարընա միսալ. صیف սայֆ, صدیق սասդըգ, صغری սուղրա, صد սաս, صبا սապա, صره սուրրե, վէ սաիրէ։

Քէլիմադը Դիւրքիյէտէ խաֆիֆլէրէ միսալ. سرمك սերմեֆ, سیلك սիլմեֆ, سورمك սիւրմեֆ, սադըլարա միսալ. صارمق սարմագ, صیرق սըրմագ, صورمق սորմագ, վէ զայրէ։

(Իսդար) Դիւրքիտէ այնը լուղեդ խաֆիֆտէն սադըլա դէպտիլ օլունմագ լեազըմ կէլսէ. س հարֆընընն տա ص հարֆընա դահվիլի իդդիգա էտէր. شمشیر սիվիշմեֆ, صاوشماق սավուշմագ կիպի։

Էրմենիէտէ պու հարֆլարը տախի եէքտիկէրինտէն դէֆրիդ էտէր հուրուֆադ օլմատըղընատան, ճիւմլէսի տէ ս հարֆը իլէ եազըլըր. վէ Դիւրքի իլէ Ֆարսիտէ խաֆիֆ սադըլ հարաքէսինատն աննաշըլըղ, Արապիեէ կէլինճէ س ث հարֆլարընընն պիրպիրինտէն դէֆրիդի, հէր հալտէ ուսուլու իմլասընը, վէ դախտէյի սարֆիյէսինի պիլմէյէ միւդէվագդըֆ տըր։

5. Լիսանը Օսմանիտէ ك f, ق g, հարֆընընն խաֆիֆի տիր. Արապի քէլիմադտա كرم քերեմ, كتاب քիթաբ, كلف քիլֆեդ, քէլիմադընընն խաֆիֆ, վէ قاعده գանաադ, قیام գըեամ, قوت գուվվեդ, լուղեդլերինին տէ սադըլ դէլէֆֆիւղ օլունտուղու կիպի։

Ֆարսիտէ كشت քեշդ, كشیده քեշիտե, كشاد քիշաս, միսիլու խաֆիֆլէրտէ փէք չօգ էսասի լուղեդլեր վար իսէ տէ, սադըլարը قراردیده գարարտիտե, قرتاب գամերդաբ, قدرتساز գուտրեդսազ, կիպի էսասը Արապիտէն ալընըպ տա էտէվադ իլէ Ֆարսիլէշմիշ, վէ كاندن քեսանատն قپان գապան, كوهستاندن քիուհիսդանատն قهستان գուհիսդան, միսիլու, սալը Ֆարսի օլաուղու հալտէ սավադճա Արապիլէշմիշ լուղեդլերատէն պաշգա, ق իլէ պէտ էտէր էսասի սադըլ քէլիմէ աղ վար տըր։

Դիւրքիտէ խաֆիֆլէրի, كمك քեսմեֆ, كيم քեմիֆ, كوهر քեօհիր, սադըլարը, قصمق գասմագ, قیمق գըյմագ, قوپوز գուպուր դէլէֆֆիւղ օլունտուղու կիպի։

6. Քէլիմադը Դիւրքիյէտէ միւդէհարրիք ك f, հարֆլարընընն յ. վէ ق g, հարֆլարընընն غ ղ, հարֆընա դէհավվիւլ էդմէսի գավախի ումումիյէ իճապընատան տըր։

ա. Ահվալը խսիմտէ խաֆիֆ միւշդադ քէլիմէլէրտէ վագը օլաուղունա միսալ. اشك եշիֆ, اشكی եշիյի, اشكه եշիյե, كچك քեօչեֆ, كچكی քեօչեյի, كچكه քեօչեյե:

Սադըլարընա միսալ. یاچاق պըչյագ, یاچاغی պըչյաղը, یاچاغه պըչյաղա, ایاق ա-եագ, ایاغی ա-եաղը, ایاغه ա-եաղա:

բ. Մաստարը խաֆիֆլէրտէ, كمك քեսմեֆ, كمكه քեսմեյե, كچك կեչմեֆ, كچكه կեչմեյե, սադըլարտա قیرمق գըրմագ, قیرمغه գըրմաղա, صارمق սարմագ, صارمغه սարմաղա, դէպտիլ վէ դէլէֆֆիւղ օլունուր։

(Դենպիհ) դէէքիտի վէ դախֆիֆի մաստարլարատան պաշգա, մասատիրի ասլիյէնին ահվալտա մէֆուլունպիհի միւսդա-

մէլ տէյիլ տիր. Նէդէքիմ غیرمی սարմաղը, کمز կիզմէյի, օլմաեըպ, یاره սարմաեը, غیرمقلی սարմազլըղը, یاره کز կիզմեեի, کمکلی կիզմեիլիյի տէնիլիր։

Դ. Միւշդադ քէլիմէլէրտէ միւդէհարրիք ق գ, հարֆլարընընը غ ղ. հարֆընա դէպտիլ օլունտուղունա միսալ. اولمق օղնագ, اولمغین օղնաղին, صولوق սօղուգ, صولوغان սօղուղան, صاریق սարըգ, صارغی սարղը, قیریق գըրըգ, قیرغین գըրղըն, վէ էմսալլէրի։

(Իսդար) Զիքր օլունան սագըլ միւշդադ քէլիմէլէրին միւդէհարրիք ق գ, հարֆլարը ալէլումում غ ղ, հարֆընա դահվիլ օլունուր, վէ իսլատա տախի օլ վէճհլէ եազըլըր իսէ տէ, դէլէֆֆիւզտէ պազիլէրինին, ալէլ խուսուս ախըրը ی իլէ ինդիհա էտէնլէրինին غ հարֆլարը ک սէսիյլէ դէլէֆֆիւզ էտիլիպ, վէ պիզտէ տախի կ, հարֆընա նագլ օլունմասը չէյվէյի լիսան հիքմիւնտէ տիր, նէդէքիմ چالشغان չալըշկան, եախսա չալըշգան, یاپشغان եափըշկան եատէ եափըշգան, صارغی սարկը, چالغی չալկը, آتغی ադկը, վէ սաիրէ միսիլլու.

Պունլարընընը խաֆիֆլէրի հէր հալտէ ک սէսիյլէ դէլէֆֆիւզ, վէ պիզճէ տէ կ հարֆընա նագլ օլունուր. دشونا տիշիմ, دشکون տիշկիւն, سیلیك սիլիֆ, سیلکی սիլկի, پیلیك պիլիֆ, پیلکی պիլկի, ایشیلیك իշիշիֆ, ایشکن իշիշկեն, վէ սաիրէ։

Դ. Ֆիիլլէրին միւսդադպիլ սըյղէլէրինտէ միւդէհարրիք ك լարընը յ սէսինէ դահվիլ օլունտուղունա միսալ. کجه‌ور կէօրէճեֆ, کجه‌ور کز կէօրէճեյիմ, کجه‌لك կէղէճեֆ, کجه‌لك کز կէղէճեյիմ, սադըլլարընտա ق գ, հարֆընընը غ ղ, հարֆընա դէպտիլ օլունտուղունա միսալ. بوزاغاج պուզաճագ, بوزاغاجغم պուզաճաղըմ, قیرجه‌ق գըրաճագ, قیرجه‌غم գըրաճաղըմ, վէ զայրը հիմ։

(Դուսուրու պաքիմա)

ՍԷԱՏԷԹԻ ԻՆՍԱՆԻՅԷ

Օնսօղուզ նիւսխեհեն տվաւ (սա. 305)

ԱԼԹԸՆՃԸ ՊԱՊ

ԱՇՎԱԼԸ ՍԷՐՊԷՍԹԻ

Ֆաիլի մուխթար օլան տէլիգանլըլար, պունտան էվվէլքի պապտա իզահ վէ իշար օլունան խուսուսաթը ումումիեէթ նօղթայը նազարը իլէ մուամէլէլէրինէ պիրէր ըէհպէր իթթիխաղ էթտիքտէն սօնրա, խուսուսի սիւրէթտէ տիշիւնիւլէճէք, վէ տըգդաթ ու իհթիմամ էտիլէճէք պապի մատտէլէր վար տըր քի, անլէրի տէ պու պապտա պէեան էտէճէյիզ տիր։

Զիքր օլունան մէվատտը խուսուսիյէ իւչ նէվի օլուպ, պիրիսի սըրֆ ախզ ու իթաեա, տիկէրի էյլէնճէ եօլունտա օլան մուամէլաթա, վէ սալիսի իսէ թէզէվվիւճ պապինտէ լեազըմ կէլէն ինթիխապա տախիր տիր։

Վէ ֆաիլի մուխթար օլան պիր տէլիգանլընընը մէզքիւր խուսուսի ճիհէթլէրճէ տախի պասիրէթ իլէ տավրանմալարը էհէմմ վէ էլզէմ պուլունտուղունտան, ամիտէ միւնշապէն իզնահաթը լեազըմէեէ իպթիտար գելընընը։

Մուամէլաթը խուսուսիյէտէն մասատուտ օլան շէյլէրտէն պաշլըճալարը, կէօնիւլէ ազապ, վէ գալպէ իզթիրապ վէրիճի, վէ եիւրէքտէ եազ տէնիլէն մահֆազա գօմաեըպ պիր գարար էրիտիճի, վէ եիւզտէ ասդան սէքիզ հիսապը իլէ զէնկին օլուրում տէրքէն զիսյիւրթլիյէ, ըահաթ էտէրիմ զանն էտէրքէն սէֆալէթի պինիհաեէեէ, վէ պիրտէն դազանմագ, վէ տէրէճէյի մաթլուպէեէ սիւրաթլա վասըլ օլմադ էֆքեարը վէ հիմէսինին նէթիճէսինտէ հազըր ամատէ

պուլունան կիրտապը մէհլէքէեէ տիւ-
չար վէ իլգա էտիճի ՔՕՆՏՕ, վէ ա-
ղեվրա օեունլարը իլէ, հէր կէօնէ խա-
թիրահաթը ղայպ էթտիրէն, վէ գա-
ղանըլաճաղա խաթինատէն գաղանըլ-
մըշը սարգի վէ թէլէֆ էյլէմէք մէճ-
պուրիեէթինէ տիւշիւրէն միւղիրը բի-
անդօլար, չէշիթ գումարլար, վէ
մահվ ու խաթիհլաք էտէր օլան խու-
սումէթ վէ տավալար տըր։

Հէր քէս փէք դօլայ թաստիգ վէ ի-
թիրաֆ էտէր քի, էկէր պու ալէմտէ
գալպի ինսանը պիր սանիյէ պիլէ բա-
հաթ էթտիրմէեէն, վէ նէֆսինի պէս-
լէմէք, վէ խասթալըգ մուխաթարա-
լարընա տիւշիւրմէմէք, վէ սըհհէթի
քեամիլէ իլէ էօմրիւնիւ կէօնէնմէք
ճիհէթլերի իչուն էլզէմիեէթտէն պու-
լունան նաֆիագասընը պիլէ, բահաթ-
լըգ իլէ եէտիրմէեէն, վէ պիլ քիւ-
լիյէ խաթիրահաթա միւնհասըր պու-
լունան կէճէլերին ույդու սաաթլարը-
նը տախի սըգընթըսըզ, վէ պունալ-
թըսըզ կէչիրմէեէն պիր չէյ վար իսէ,
օ տա, ՔՕՆՏՕ վէ հալվա օեունլա-
րը տըր։

Ահվալը ինսանա իրաս էտէն հի-
սապսըզ ույղունսուզլուգլար, վէ վէ-
րէմ, նիւղիւլ, վէ ճիննէթ կիպի վի-
ճուտի, շուղուլի պիրտէն պիրէ ալթ
իւսթ էթմէքտէ պուլունան հէր տիւր-
լիւ խասթալըգլար, չօգ տէֆա պու
օեունլարըն եատիկեարը պուլունտուղ-
ղու, օ տէրէճէլերտէ զահիր վէ պա-
հիր տիր քի, ֆիքիրլերի պուլանըգ,
վէ պասիրէթլերի դարանըգ օլանլար
պիլէ, էլ իլէ օդշաեարադ տա ֆարգա
միւղթէտիր օլսճաղլարընը քիմ ին-
քեարա ճէսարէթ էտէ պիլիր։

Պու ալէմտէ ադըլ իչուն պիր թա-
րիգ վար իսէ, օ տա ինսանըն խաթի-
րահաթ իլէ եաշամասընը ինթաճ է-
տէճէք ճիհէթ, վէ մէշղուլիեէթլերի
արամագ պուլմագ, վէ տախմա օ մագ-
սէտէ միւսթէնէտ պուլունան չէյլերի
ինթիկապ դըլմագ օլտուղու կիւնէշ
կիպի մէյտան տա պուլունան սահիհ-
լիքլերտէն իքէն, պու էսասա տապան
տապանա զըտտ օլան շու ֆօնտօ վէ
հավա օեունլարընը, վէ անլերէ մի-
թէալլիգ պուլունանլարը, վասէթայը
թիճարէթ, մէտարը թէայեիւշ, վէ
մէշղուլիեէթ իթթիխաղ էթմէք, ա-
դըլ թարիգինտէն սափըպ տա, գա-
բալարա տիւշմէք թէհլիքէսինատ կէ-
ղէն կէմիլէր կիպի պաշտան գարա
կէթմէք տէյիլ պիր տէ եա նէ պիր։

Միհվերի, պիւթիւն տիւնեանըն
բօլօթիգա տիպլօմաթլարընըն, թի-
ճարէթ պանգալարընին, էն մէշհուր
ադճէ սարրաֆլարընըն, վէլ հասըլ
ադըլ վէ ըէէյ սահիպի պուլունան
էֆրատը ինսանատան պիր, վէ եա տէ
միւթաատիտ զաթլարընն էլինտէ օլ-
մաեըպ տա, բուղիկեարընն էսիլինէ,
եուվարլանաճագ էսասընը եալանլա-
ընն, վէ տիւղմէ գօշմա մասալլարընն
ըէվիշինէ, վէ մարտ այը կիպի տա-
դըդատա պիր ըէնք ալաճագ միզանը
հավանընն կէօսթէրիշինէ թապի պու-
լունան, պիր պիլկիճլիք վէ եա խա-
թիխրաճը, էսասը մուամէլէ իթթիխաղ
էթմիշ օլմադըղընն, պուտալալըգլա-
ընն էն չէթին նէվի օլտուղունու սէթր
ու քէթմ էյլէմէք դապի մի տիր։

Վէ աճաիպի շուրասընն տա տըր քի,
պու միսիլու իշլեր իլէ մէշղուլ օլան-
լար, օնօր վէ նամուս տաիրէսինատ
պիր մէշղուլիեէթտէ պուլունմաեօր,
վէ էմնիեէթի էհալիեի սեբթէտար

էտիեօր օլտուգլարընը ահվալ ու հարաքէթէրեյլէ իմա, վէ արգաթ էտէրսին քի տահմա նէֆալէրինի վէ մուամէլէրինի սէթը վէ ինֆա էթմէյէ մէճպուր օլուրլար տա, եինէ պու իլլէթտէն եադաեը սրերրամաղլար իսէ, արթըգ պունտան ղիեատէ պադար քէօրիւյիւ նէյտէ վէ նէրէյտէ թասավվուր էթմէլի տիր։

Ադլըն միհվէրի էօյլէ պիր նօգթա իւղերինտէ տէօնէր, վէ եիւրէքտէ դան իսէ, էօյլէ պիր թէրազու իւղերինտէ ճէվէլան էնտէր քի, միթէսիլ մուամէլաթ, վէ պիթթէտրիճ իճրա էտիլէն խուսուսաթ, տահմա ոնլարը նօգթայը մէրքէղիյէսինտէ պադը սադլատրդտան պաշդա, բէյ տէր բէյ իշլէքլիք վէ սէրիլիքտէ վէրիրլէր.

Պիլաքս ֆէվգ էլ ատէ վուգուաթլար, խաթըր ու խայալտա օլմաեան հալէր, ֆիքիրէ սրղըշմաեաճադ ֆէնալըգլար, վէ եիւրէյին թէհամմիւլ էտէ պիլէմէեէճէյի ույղունսուղլուգլար, պաղի ադլըն միհվէրինի եէրինտէն սափրտարադ, պաղի տէ դան ճէվէլանընը թէրազուսունտան թաշըրարադ, նիւղիւլ. վէ ճիննէթէ, վէ հէլաք ու մէվթէ սէպէպ օլմադտա տրրլար, վէ իշթէ պու օեունլարրն տահի օլ վէճհէյ, շիրաղէյի հաեաթ ու խթիրահաթը ինալ էտէն խուսուսլարտան մաատուտ պուլունտուղու սարիհ վէ վաղիհ տիր։

ԲԻԱՆԳՕ ՎԷ ԳՈՒՄԱՐ

Նէթիճէսի պիր սէվապա միւնհասրը, վէ խուսուսի սիւրէթտէ օլտուգլարը տէրքեար վէ զահիր օլմաեըպ տա, գատիմ մէշղուլիեէթ, վէ վասէթայը թիճարէթ ատտ օլունան, վէ պինտէ պիր ատէմէ իսապէթ էթմէղ օլտուղու պէտիհի վէ բիւշէն պուլունան բիանգօլար տահի, պաղի ինթէրէբէրէսթլէրին թէրթիպ քէրտէսի օլտուղու հալտէ, մէճպուրլարընը կիւն պէ կիւն էրիտիպ պիթիրէն, վէ ադրպէթ մահվ վէ հէլաք էտէն իլլէթլէրտէն, վէ էքսերի մալիխուլիա-սընա ղիեատէ գատիրմիշ, վէ օ եիւղտէն էտէճէյի խթիֆատէեի պաղի շէյլէրէ ինհիսար գըրմըշ իքէն, էլի պօշա չրգանլարրն տա ճիննէթինէ սէպէպիեէթ վերէն քէյֆիեէթլէրտէն օլուպ, նասրլքի պուրատա վաղ օլունան ըէսիմտէ բիանգօտան էլի պօշա չրգմըշ զաթըն պիրիսինին ահվալը միւտհիշէսի կէօրիւլմէքտէ տիր։

Հիչ պիր շէյէ, հաթթա քէսէտէքի ադճէեէ պիլէ մալիքիմ տէտիրթտիրէմէեէն նէ տիր տէրսէն, ֆօնտո վէ հավա օեունլարընը կէչինճէ գումար օեունլարը տրր. պու օեունլարրն էնվանինի ինսանլար ինսանլարրն փարալարընը պիր սիւրէթի զարիպէ տէ զասպ էթմէք իւղրէ ալեաթ իթթիխազ էթմիշ պուլունտուգլարը, վէ տինեատա էլինէ նէ գատար չափուգ, տէսսաս, հիյլէպազ, վէ ֆէնտպազ ատէմիէր վար իսէ, պու գըսմին տախիլինտէ պուլունուր օլտուգլարը տէրքեար տրր։ (Մապատ ասկրա)

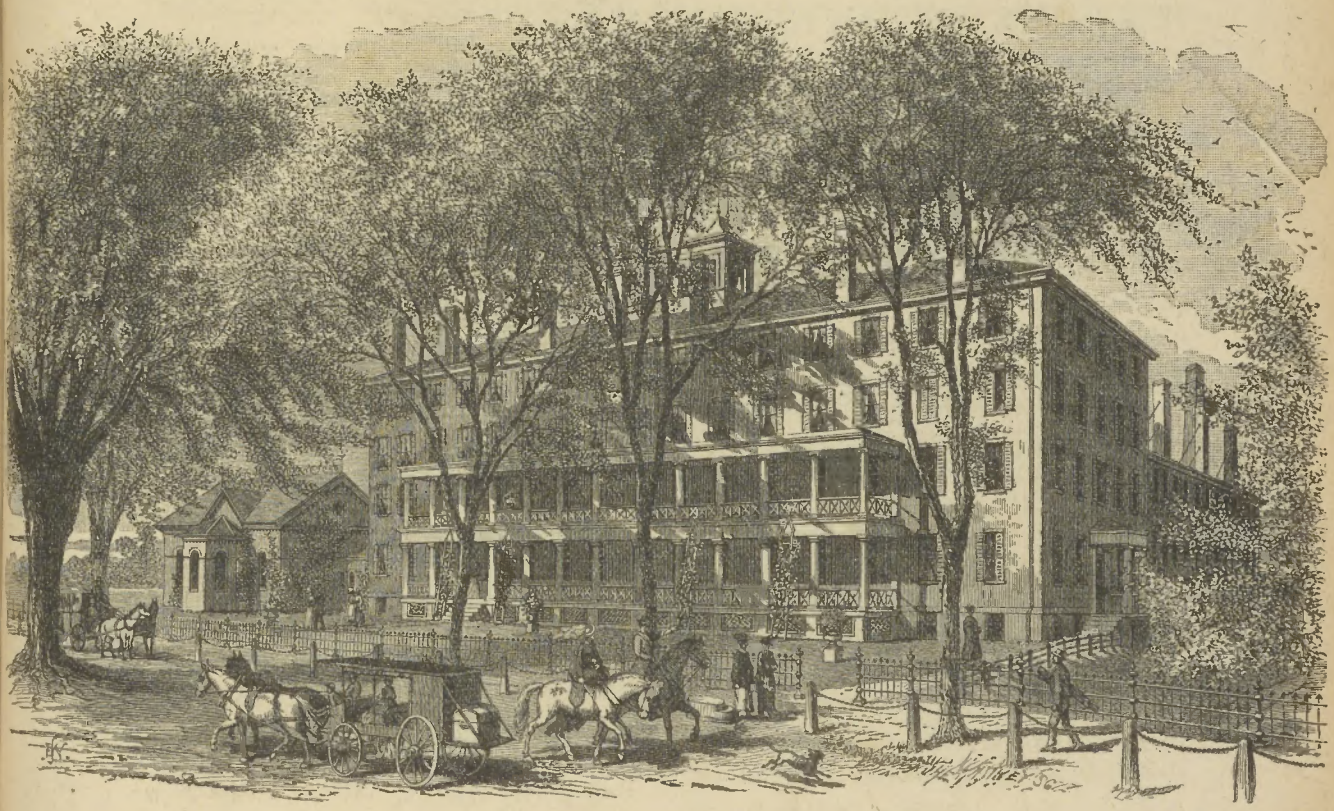

ՀՕԼԵՕԳ ՄԷՔԹԷՊԻ

ՀՕԼԵՕԳ ՄԷՔԹԷՊԻ

Մուֆթէմիայը Ամերիգանըն Մասաչուսէց սանճաղընտա վագը Հօլեօգ տաղը բիշկեահընտա Մէրիէայն (Մարիամ Ալբանեան) նամընտա պիր կէնճ մատամին համիեէթքեարան եարտըմը իլէ թէէսիս քէրտէսի օրուպ, պուրատա բէսմի վաղ օրունան միւքէլլէֆ պինատը Հօլեօգ տէնիլէն գըղ մէքթէպի

Մումիլէյհա մէքթէպի մէղպուրատա սէնէլէր իլէ 200 — 300 դէֆէրէ գըղ չօճուգլարը թէրպիեէ էյլէմիշ, վէ չօգլարընը միւսթաղիլ պիր մէքթէպ իտարէ էտէպիլմէք իգթիտարը տէրէճէսինէ եէթիշտիրէրէք բէյ տէր բէյ չըգանթալէպէլէր իչինտէն միւխթէլիֆ մահալլէրտէ մէքթէպլէր քիւշատ էտէնլէրին ինղիմամը յլա, էսէրի խայրաթընը քէրբէլէրէ պինտիրմիշ, վէ հէր նէ գատար 1849 թարիխինտէ իրթիհալը տարը պագա էյլէմիշ իսէ տէ, զիքրի ճէմիլի ալթուն հէլլէր, վէ էլմաս գալէմլէր իլէ թարիխէ գայա, վէ ղէպանը նատտա զիքր ու եատ օլունմագտա պուլունմուշ տուր։ Վաթանընմըզ վէ միլլէթիմիզ իչուն պիղլէրին տէ պու եօլտա խըամէթլէր իֆասը յլա, եօմէղ էսէրլէր պուրադմագլըղա սայ ու իհթիմամ էթմէք իւզրէ իպրէթ ալմագլըղըմըզ իչուն, պուրատա տախի պու խուսուս պահատա վէսիլէ իթթիխաղ գելընմըշ տըր։

ԳԱՅՍԷՐԻՅԷՆԻՆ ԱԹԻԳ ԳՕՃԱՊԱՇԸԼԸՂԸ

Օնսօգուզ նիւսխատեն տեվամ (սա. 312)

Գահվէլէրինի իշէսիյէ գատար Դեդէօնուն եիւրէյի էպ էյիճէ եաթըշըպ եէնիտէն նագլինէ միւսլաշիրէթլէ «Գայսէրիյէ աշգբեասընըն իշինտէ, տէտի. էն մէշհուրու օլան, վէ Հայտուտ Մուսթաֆա նամընտա պուլունան պիր վահշի հէրիֆ, կիւնիւն պիրիսինտէ պիր թէննհա զօգագտան կէշէրքէն, գօնագ գափուսունուն պիրիսի էօնիւնտէ պօղազընտա ալթուն տէսթէ, վէ ինճու տիզիսի իլէ թէզլերին օլունմուշ պիր գըզ չօճուղու կէօրիւր։

Պու չօճուգ կէօզիւնէ իլիշիր իլիշմէզ, իշէրիսինտէ մէրքիւզ օլան ղատտարլըգ, կէօզիւնիւ պիւրիւեիւպ, հէման մէրդումէ իւզէրինէ հիւճիւմ պիրլէ թէզեինաթընը ափարըպ սավուշմաեը թէճրիւպէ էտէր իսէ տէ, սայը պաշա չըգամաեարագ, վէ գըզըն իսէ չամաթաեա պաշլամասընտան խուլյանարագ, ինճու վէ ալթունու իլէ պէրապէր գափըպ, վէ ճանավար բէնչէսինի խըրթլաղընա պաստըղը իլէ ճանընը չըգարմասը պիր օլուր։

Վէ սանիյէ ֆէվթ էթմէքսիզին մէյիթի, սըրթընա ալտըղը գօլսուզ Մըրըզ ապասընըն ալթընոան գօլթուգլատըղը իլէ, պիր գաչ տագըգա զարֆընտա խանէսինի պուլուր։

Թէսատտիւֆ պու եա, օ կիւնիւ էվինտէն տէ համնամա կէթմիշ օլտուգլարընտան, զօգագ գափուսուն տա քի ասմա քիլիտի պիր չէքիչտէ գօփարտըգտան, վէ սօֆա գափուսունա իսէ պիր տէրմէ գօեուպ տա սըրթը իւսթիւնէ տաեատըգտան սօնրա, էնինէ ուզունունա մէյիթին ալթուն վէ ինճուսինի սօյմուշ, վէ գիրի գէմինտէ պիր եէր գազարագ ռուպասը իլէ պէրապէր կէօմմիշ, վէ սըրա ալթուն իլէ ինճուեի էլտէն չըգարմաեա կէլինճէ, եիւզ պին գալըպլարա տէօքիւպ, ալթ ուճու թէէսիրի նուֆուզու հէր սընըֆ էհալի ինտինտէ միւսէլլէմ օլան Տայըմա թէսլիմ էթմէքլիյէ գարար գըլըպ վէ էօյլէ տէ եափմըշ ըմըշ։

Գըզընբէտերի Գայսէրիյէտէ մաարուֆ վէ խաթըրը պիր զաթ օլտուղունտան, ղայպը մաալիւմ օլտուղու ագապինտէ Գայսէրիյէնին իշի սարսըսը. վէ զէնճիրէ թօմրուղա վուրուլմատըգ աշգբեա, վէ սապուգալը գալմատը, նասըլ քի Հայտուտ Մուսթաֆա տա օնլարը իշինտէ էն սէճէրէլիսի իտի։

Պունտան տա գաթի նազար, եանընտա մագթուլէ դըզըն ալթունլարընա պէնզէր ալթունու պուլունան գուեումճուլարտան, վէ չէքմէճէսինտէ էճնաս սիքքէսի օլան թիւճճար թագըմլարընտան տա փէք չօգ ատէմ թօփլանտը, վէ իշթէ ափանսըզ պէնիմտէ պաշըմա գօփան գըեամէթ պու սըրատա իտի հէյ վա՛խ...» տէեիպ (պուրատա թէքբար ֆիղանլանը) վէ հիքեաեէսինէ միւսլաշիրէթլէ.

«Զունքի օ սաաթա գատար պու չէյլերին հիչ պիրիսինին ֆարգընտա տէյիլ իտիմ... վէ պիր հաֆթա գատար էվվէլ էնիչտէմին պէշ տանէ ալթուն կէթիրիպ տէ — Պ. Դեդէօն, շու ալթունլար հէր վագըթ էլէ կէչմէզ. պէն տէ պիր քէօյլիւտէն տիւշիւրիւպ ալտըմ, պիր գաչընը էվ իշուն ալը գօտուում, շունլարը տա թաղէ կէլին իշուն սէն ալը վէր — տէմէսինէ մէպնի, ալըպ տա կէրտան ճընկըլը եափտըրմադ իւզրէ գուեումճուեա վէրմիշ օլտուղումու, թիւֆէնքճիլէր ալէլ ղաֆլէ եագալաեըպ տա թօմրուղա կէօթիւրէսիյէ գատար տէր խաթը էտէ մէմիշ իտիմ։

Գույումճունուն պէնի էլէ վէրէրէք եագաեը գուրթարըղընը կէօզիւմ իլէ կէօրմիշ իքէն տանի, պէն տէ գուրթուլմադ իշուն հիչ ինիչտէմի էլէ վէրէ պիլմիրմիեիմ... էթլէրիմի չէնկէլլէրտէն ասասալար. իհղհամի կէօյէ ֆբրլաթսալար պէօյլէ պիր սէպաթսըզլըգ դապուլ էտէմրմիեիմ... պէն ինսան օղլու ինսանըմ. պինաէն ալէյհ էնիչտէմին պանա տէտիյի կիպի, պէն տէ պիր քէօյլիւտէն ալտըմ սէօզիւնտէն պիր նօգթա փայը սափմատըմ, ամնա պու եիւզտէն չէքտիյիմ էգիեէթլէրի, վէ եէտիյիմ քէօթէքլերի տէմէ իլէ պաշա չըգամամ, սաաթ կէլիր իտի

քի էօլմէեի չէքիլէն իաքէնմէեէ թէրմիհ էտէր իտիմ։

Նաֆագամ կիւնտէ եարըմ չավտար էթմէյի օլուպ, օնունտա նէ՞րէմմէ կէթտիյինի պիլէմէզ իտիմ... չունքի ագշամ սապահ տաեագ վագթինտէ սէրայըն ավլուսունա եաշ մէշէտէն քէսիլմէ տէյնէքլէր տէօքիւլիւր, վէ զինճիրպէնտ մահպուսլար սըրա իլէ եաթըրըլարագ արթըգ Բապպիմ սագլասըն ալա պիլտիյինէ տէօյիւլիւր իտի։

Զիրա տաեագ իչուն, պիր գարար վէ հուտուտ օլմաեըպ, արթըգ տէօյիւլէնին պաղըրըշընտան, պաեըլըշընտան, վէ ճանլար տաեանամաեաճագ տէրէճէյտէ ֆէրեատ ու ֆիղան գօփարըշընտան թօմրուգ Ադասընըն ինսաֆա կէլիպ տէ — եէթէր — տէմէսինէ պաղլը իտի։

Պաղի տէ նէֆէսլէնտիրմէք իւզրէ, աեագլարա սօվուգ սու տէօքիւլիւր, վէ տաեաղա եէնի պաշտան միւպաշիրէթ օլունուր իտի քի, պու տաեագլարըն զարպլընտան նէյէ տըրնագլար սըչրամըշ, նէյէ աեագլար գըզըլ գանլարա պօեանմըշ տըր պիլմի՞ մի սին ... հաթթա պէնտէն տախի պիր գաչ տըրնագ ֆըրլամըշ տըր» տէեէրէք չըգարըպ սօնրատան եանբիւրիւ եիւնբիւրիւ տըրնագ կէլմիշ աեագլարընը կէօսթէրտի, վէ պիր թարաֆտան տա կէօզէրինտէն ամը եաշլար տէօքէր տի։

Պիր գաչ սանիյէ քէնտինի թօփլամագ իւզրէ տուրումսուտուգտան սօնրա թէքրար քէլամա աղազ պիրլէ «կէրչի պու տաեագ ամբսը, տէտի. սաաթլար իլէ սիւրէր, վէ աթէշի պիւթիւն վիճուտիմի քիւլխան քէսէր իտի իսկ տէ, նէօվպէթ սուեա օթուրմաեա կէլինճէ օնա ըահմէթ օգուրտուրուր իտի։

Նէյչուն քի օ՛ աթէշ քէսիլմիշ վիճուտ, գըս գըվրագ էտիլէրէք եիւզիւ գօյու մահալի մախսուսունա օթուրթտուրուլուր, վէ պիրտէն պիրէ սօվուգ սուեու կէօրիւր իսկ, պիւթիւն թիւյլէր աեաղա գալգըպ, վէ տիքէն տիքէն օլմամագ գապիլ տէյիլ իտի...»։

Պուրատա օտա պաշը Գրիգոր ախպար Գեդէօնուն սէօզիւնիւ քէսիպ, «պու թէհամմիւլ օլունմազ պէլալարը չէքմէնէ, տաեըն նէ՞ ատէմ օլուեօր տա խաղա էթմէեօր, վէ նասըլ տաեը տըր քի չու հալտէ օլան եէկէնինի հէր նէ գատար զարազ վէ ատավէթի տէ օլսա, գուրթարմագ արգասընա տիւշմէեօր։»

«Ա՛հ... իքի կէօզիւմ, տէտի, տէլիգանլը, սանա նասըլ աննատաեըմ, վէ տէրտիմի նա՞սըլ եանաեըմ... իշթէ տէհշէթլի եէրլէր պուրալար տըր. տայըմըն հէր կիւն սէրայա կէլիպ տէ Հայտուտ Մուսթաֆաեը գուրթարմագ իւզրէ տէօքմէտիյի եիւզ սուեու գալմամըշ իքէն, պէնիմ խամիմի պիլէ աղզընա ալմազ ըտը. պունու չօգլար եէկէնի օլտուղուս իչուն սէրրիշտէ վէրիրիմ խէյֆինտէն տիր տէյի պիլիր, վէ իշտէ քէնտիսինի էօյլէ կէօսթէրիր իտի իսկ տէ, հայբ՞ի քի, հագըգաթը մատտէ պունա պիլ քիւլիւյէ մուղսիր, վէ տաեըմըն պու իշտէն քէնտի էֆքեարը միւղիրրէսինէ մուվաֆըգ իսթիֆատէ էթմէքտէ պուլունտուղու աշիքեար վէ զահիր իտի. զիրա պու թարիդէ հէր քէսէ, — էյէր եէկէնինին սուչու օլմասա, օնու պըրագըպ տա Հայտուտ Մուսթաֆաեը գուրթարմաեա չալըշը՞ր մը — տէտիրթտիրէրէք, միւրատը հէմ Մուսթաֆա կիպի պիր հայտուտ վէ ճանիեի գուրթարմագ, վէ հէմտէ պանա օլան զարազընը մէվթիմ իլէ պաշա չըգարմագ խուսուսլարընտան իսլարէթ իտի։

Տահասընը տէեմմի՞... տույ տա վար պու ատէմին նէ՞ օլտուղունու էյիտէն աննա, վէ եա Բապպի ինսան գըսմընտա նէյէր օլուրսմուշ տէյու թէճճիւպ չէքմէտէն միւտտէթի էօմրիւնտէ կէրի տուրմա...

Պիր արալըգ գայըն ըէտէրիմ Մարուքէ չօրպաճընը հէր թիւրլիւ թէհլիքէեի ալընընա ալարագ խէլասըմա սայ էթմէյէ նիեէթլէնախյինին ֆարգընա վարարագ, էլ ալթընը էօյլէ ֆէսատլար գարըշտըրմըշ, վէ էօյլէ իֆթիրալար եագըշտըրմըշ

քի, զէվալլեբը իլէրի աթըլմասընտա նէֆ-սինի տէ թէհլիքէէ դօմագտան պաշգա պիր խայրը օլմաեաճաղընը պիտտէրք ուզագտան սէյիրճի օլուպ էլ օվալմա-եա, վէ պիր էօլիւ էվի քէսիլէն խանէսի խալդընըն աղըա վէ ֆիղանլարընա միւշ-թէրէք օլմատան պաշգա պիր իշ եավա-մանանա մէճպուր էթմիշ տիր։

Ուզաթմաեալըմ պու հալ եիկիրմի կիւն գատար սիւրիւպ, պիր գաշ սապուգա-լըլարըն պաշը ֆըրլատը, վէ իաքէնճէ-տէն պիր շէյ հասըլ օլմաեընճա պաշ ֆըր-լամագ նէօվպէթի եավաշ եավաշ պիզէ տէ եանաշմատա իտի, կէճէնին պիրի-սինտէ հապսխանէ եարըլըպ պիւթիւն մահպուսլար տըշարը պօշանտըլար։

Պէնտէ զինճիրտէն հէնուզ գուրթուլ-մուշ օլտուղում հալտէ տիկէրլէր իլէ պէ-բապէր տըշարը սթըլըպ, վէ կէճէնին գօեու վէ գօրդունճլու դարանլըղը զանն էտէրսին պանա պիր մաշալայը սէլամէթ օլարագ, վէ էօլիւմտէն դաշըեօր օլտու-ղում հէր խաթրըմա կէլտիքճէ եիւրէյիմ բէյ տէր բէյ ճէսարէթ ալարագ, վէ գա-վագ պոյու գարլար տօլու տէրէլէրի, վէ ճանավար եաթաղը եէրլէրի, պիր պաղ եօլու գօլայլըղընտա տօլաշարագ Գայ-սէրիյէեէ իշ սաաթ պատ մէսաֆէտէ օլան էֆքէրէ գարիյէսինի քէստիրտիմ... քէս-տիրտիմ ամա պէնտէ նասըլ կէթտիյիմի պիլէմէտիմ. ագիզիմ Գրիգոր ախպար է-կէր — տարտա գալան ինանա էզրաիլի տէ տիյնէմէզ — տէրլէր իսէ գօրգմա ի-նան, չունքի պէնիմ պաշըմտան կէչտի, սա-նա նաֆսըլ աննատաեըմ...օ իշ սաաթլըգ եօլու զանն էտէրսին Քարօնուն բուհլա-րը Ստուգեան կէօլտէն կէչիրտիյի կիպի կէչտիմ, վէ թէհլիքէ տէհշէթ վէ զուլ-մէթ կիպի հէր նէվի միւսիւպէթին, կէօ-զիւմ էօնիւնտէ պիրէր կէօլիէ գատար էհէմմիեէթի եօգ իտի... ալիմ Ալլահ չիմտի չօգ տէֆա օ կէճէեի խաթրըմա կէթիրիր տէ, պին նէֆս իշինտէ պուլունտուղումտան պին գաթ զիեատէ խայա-ընտան տէհշէթլէնիր, վէ քէնտիմէ օ կէճէքի ճէսարէթիմտէն տօլաեը ֆէվգ էլ ղաեէ թէաճճիւպէնիրիմ։»

«Սէն սէյլէտիքճէ, տէտի պուրատա Գրիգոր ախպար. պէնիմ էթիմ իյնէ իյնէ օլուեօր, շու սէյլէտիյին շէյլէրի պիր մասալ տէյի տիյնէմէք լեազըմ կէլսէ պի-լէ, ինանա օլանը տէհշէթ տիւշիւրմէք գասպիլ տէյիլ տիր... էյ տէ պագալըմ սօնու նէքրտէ գալաճագ։»

«Էֆքէրէ գարիյէսինտէ մազպան Սիմէօն նամընտա պիր սատրգ տօսթուում վարըտը հէման օնուն էվինէ սօգուլտուում, օ զաթ տա բասթ կէլէճէք եա տէվրիսի կիւն Հէրէյէ եօլճու օլաճաղը իշուն կէճէտէն հապըրլըգ կէօրիւեօրումուշ, պէնի կէօ-րիւր կէօրմէզ — Պու նէ՞ վագըթըն նէ՞ կիպի կէլմէսի տիր — տէեու միւթէհայ-եիրանէ սիւալ էթմէսի, վէ պէնիմ տէ պաշըմտան կէչէն ֆէլաքէթի իւսթիւն-տէն թութմա օլարագ իփատէ էյլէմէմ իւզէրինէ, չար չափուգ պէրապէրինէ ա-լըպ չըգմաեա դարար վէրտի. վէ արթըգ եօլճուլուղու սապահա տա պըրագմաեըպ պէնիմ իշուն պիր հայվան տահա թէտարիք էտէրէք, վէ քիւրք մէշլահ վէ սաիր եօլ թէրքիմաթը տիւզէրէք, վէ պէնիմ իսմիմի սէթը պիրլէ իքի նէֆէր տէ ճէպէլի կէ-թիրթտիրէրէք, արգատաշլարը պիզէ կէ-լիպ օրատա պուլմագ իւզրէ եօլա չըգըպ վէ հէնուզ շաֆագ պէնլէմէտէն Ռում Տիյին քէօյիւնէ վասըլ օլտուգ։

Գայսէրիյէեէ քէօմիւր կէօթիւրմէքտէ օլան թանըտըղը քէօյիւնիւն պիրիսինէ պիր բուսուլա վէրէրէք դայըն բէտէրիմէ սէլամէթիմի պիլտիրտի. վէ պիր գաշ սաաթտան սօնրա կէլէն արգատաշլար իլէ պիրլէշիպ տէօրտիւնճիւ կիւն սալիմէն Զիլէեէ եէթիշտիք։

Օրատա պէնի պիր թէնհա եէրէ չէ-քիպ, վէ պէնիմ սէլամէթիմ անճագ Ա-մասեատա խմիմի տէյիշէրէք վէ քիմէ-եէ սէրրիշտէ վէրմէեէրէք թաշ խանտա իգամէթ էթմէքլէ օլա պիլէճէյինի, վէ քէնտիսի Գայսէրիյէտէն վագըթ վագըթ մալիմաթ ալարագ պիր սէլամէթ թա-րիգի հիսս էտէր իսէ իգթիզասընը պանա պիլտիրէճէյինի պիլ պէեան քէնտիսի արգատաշլարը իլէ պէրապէր Հէրէյէ կէթտի. վէ պէնտէ թէրթիպի իւզրէ

Ամասեաեա կէլիպ խանընդզտա իգամէթ էթտիմ։»

Գրիգոր ախպար նագլիեէթի պիթիրտի զանընը յլա «պիր արալըգ պիր գաչ այ Մէրզիֆունա Զօրուսա կէթտին կէլտին իտի, օ նէ իչուն օլտուղունու նի՞չուն սէօյլէմէտին» տէեու սիւալ էթմէտէ։

«Պապաճըղում պիր աղ տահա սապր էթմէլի իտին, թամամ սըրա օրաեա կէլիպ պէնտէ օնու սէօյլէեճէքտիմ, տէտի Գէգէօն. օ Մէրզիֆուն Զօրուս եօլճուլուղու սէօգիւ տէ տիւզմէ տիր, վէ հասպ էլ իճապ էօյլէ իսիմ չըգարմըշըմ տըր. մազպան Սիմէօն թամամ օն այ վար տըր եանի կէչէն սէնէ Բարեկենթանա օն պէշ կիւն գալարագ մախսուսէն պէնի կէօրմէք իչուն Ամասիաեա կէլմիշ իտի. կէզէճիլէրին ատէթի տիր քի, հէր նէրէտէ տէ օլսալար, Բարեկենթան էթմէք իւզրէ սիլաեը պօյլաեըպ, վէ Բարեկենթան պիթէր պիթմէզ ախզ ու իթա մահալլէրինէ ավտէթ էտէրլէր. պու զաթտախի օ նիեէթլէ քէօյիւնէ կէտիպ պիր հաֆթա անճագ տուրաճաղընը, վէ եինէ ավտէթ էտէճէյինի սէօյլէտի. ճահիլլիք պու եա... պու սէօգ իչէրիմի հավալանտրրտը, էյէր միւքին իսէ պէնի տէ պէրապէր կէօթիւր, խաֆի վէ թէպտիլ սիւրէթլէ կէտէրիմ. եա օ տուր քի չիմտիկ իշլէր այնէլէշմիշ օլուպ աչըղա չըգար գուրթուլուրում. եա եօգսա պիր հաֆթա գատար թապխանէնին պուճաղընտա սագլը տուրուր եինէ սէնին իլէ եօլճու օլուրում տէտիմ, չունքի հէր վէճհէլէ մէրգումա կիւվէնիր իտիմ։

Պունա Սիմէօն ախպար մուվաֆֆագաթ կէօսթէրտի վէ պիր իշ զըմնընտա Զօրուսա Մէրզիֆունա կէտիեօրում մէսէլինի տէ օ ույտուրու վէրտի, օ վագըթ տօղրու Գայսէրիյէէ կէթտիք, վէ պիր կէճէյէ թէսատուֆ էթտիրէրէք գայընբէտէրին էվինէ էնտիք. ամա իսանընը Գրիգոր ախպար... պիթիւն էօմրիւմտէ կէօրտիւյիմ կիւն իշթէ պիր օ կիւն տիւր. նասըլ սէօյլէեիմ, էքսէրի հասրէթ իլէ գարըշան սէվինճ էլամէթինտէն օլտուղու իւզրէ, սաղ սէլիմ պիր պիրիմիզի պուլտուղումուզ իչուն եիւրէքլէրիմիզ պիր եանտան իպրազը շատումանի էտէր, պիր եանտան տա կէօզլէրիմիզ եաշ տէ օքէր իտի... Սիւպհան Ալլահ... օ նէ հիքմէթլի կիւն իտի. գափուլարը սըգը սըգը գափաեըպ, փաճանընը քէբէնկինի էօրթիւքտէն սոնրա, իբի իլէ տէ պիր էյիճէ պաղլաեըպ վէ եիւզլէրիմիզի տախի թամամ կէօրէմէեճէք սիւրէթտէ պիր տէ պէպիր չըրասը եագըպ տա, աման սէսիմիզի պէլքի պիր տիյնէեէն օլուր տէյի փըսը փըսը սէօյլէյիշլէրիմիզ, վէ կիւնտիւզլէրի իսէ եինէ պաճամըզ գափալը օլտուղու հալտէ, թապխանէ քէօչէսինտէ գարանլըգ պէքլէեիշլէրիմիզ քէնտիմի ճէննէթտէեիմ զանն էթտիրիր, վէ օ լէզզէթի վէրիր իտի. հաթթա պէն Գայսէրիյէտէն չըգար չըգմազ կէլինին տիւչար օլտուղու մէրագ վէ քէտէր սէպէսիյլէ աղըրճա պիր էնմէ կէթիրիպ, վէ սիւտիւնտէն եէնի տօղան, վէ բէտէրին խամի օլարագ Պօղոս թէսմիեէ գելընան իլք օղլումուզա սիրաէթլէ միւհլիք ըզփազմօլարա միւպթէլա, վէ իւչ կիւն զարֆընտա իրթիհալը տարը պագա էթմիշ օլտուղունու աննաեըպ, ամբսը իսէ ճիյէրիմի տալամագտա օլտուղու հալտէ տախի, տիկէրլէրիյլէ սաղ սէլիմ կէօրիւշմիշ օլտուղումուզ, եիւրէք ամբլարըմըզը խաֆիֆլէտէրէք գալպլէրտէ խիլաֆը մէէմուլ պիր ֆէրահիեէթ, վէ թապիյի թէսլիեէթ հասըլ էտէր իտի.

Լաքին նէ չարէ... չիլէ էլան տօլմամըշ, վէ մատտէ տահա պէտթէր ալվվլէնմիշ օլտուղու ճիհէթլէ, կէթտիյիմիզ կիպի եինէ առուսիմ բուսիմ ավտէթէ մէճալուր օլտուգ, զիրա մաղ Ալլահ զէրրէ գատար պիր սէրրիշտէ վէրիլմէք լէազըմ կէլմիշ օլսա վարա. թաղրմճաղ իշիմիզ պիթէճէյի, վէ պէնիմ իւզիւմտէն պիր ֆամիլեանընն մահվ օլուպ կէտէճէյի կէօրիւնիւեօր իտի, իշթէ պու վէճհէլէ ճան թէնտէն այրըլըր կիպի այրըլըպ իքինճի տէֆա օլարագ կէլտիմ վէ խանընդզտա պարընմագտաեըմ աղիգիմ Գրիգոր ախպար, վէ կէճէ կիւնտիւզ եալընըզ պաչրմա ահ վահ իչինտէ գավրուլմագտաեըմ։»

«Շիմոն հիքեաեէնի պիթիշմիշ օլսուն տէտի Գրիգոր ախպար. վագաս էն տէհշէթլի պիր հալ տըր պաշընըզտա օլան Ֆէլաքէթ, վէ իշէրիմի նասըլ ալթ իսթէթտիյինի անանատամամ, էլալէթ քի թավրըմտան հէրաքէթիմտէն թէէսիրինի քէշֆ էտէեորսուն տուր. լաքին պունուն իլէ պէրապէր պաղի կէօնէ իլիշիքլէրիմ օլտուղունու տա սէթր էտէմէմ. մատամ քի պապա օղուլ կիպի գօնուշաճաղըզ, իլիշիքլէրիմի տէյիմ տէ պագալըմ նէ ճէվապ վէրէճէք սին։

Օ՛ գըզը Հայտուտ Մուսթաֆանըն եօղ էտիպ տէ, ալթունլարը տայընա կէօթիւրտիւյունիւ սէնին աննամըշ օլման իշուն հիքեաեէնտէ պիր միւնասէպէթ կէօրէմէտիմ. վէ Մուսթաֆանըն տայընա վէրտիյի ալթունլար էնիշտէնին էլինէ նասըլ կէչէր տէ պիր քէօյլիւտէն ալտըմ տէյի սանա վէրիր. տահասը վար տըր, եէկէնի օլտուղուն իշուն սէրրիշտէ ալընըր տա պէնիմ պաշըմտա արաեա կէտէր շիւպհէսինէ զահիպ օլան տայըն, սէճէրէլի Հայտուտ Մուսթաֆաեը վէգաեէ վէ թասահհուպ էթմէտէ, վէ պէօյլէ սըրատա սանա խուսուսէթ կէօսթէրմէտէ տահա զիեատէ մազարրաթ կէլիր օլտուղունու տիշիւնմէզ մի, պուրալարը ագլըմա եաթմաեօր։» (Մապատի սօնրա)

ՈՒՍՈՒԼՈՒ ՔԻԹԱՊԷԹԻ ԹԻՃԱՐԷԹ

Օնեհտինճի նիւսխեսին տէվամ (սա. 267)

Թապլիյի ճէրէեանը նասըլ տըր։

Թիճճարրըն գօմսիօնճուսու թարաֆընա լէճիլէլ ֆիրուխթ պիր նէվի մալ վէ էշեա կէօնտէրէրէք, պէյն էթ թիճճար ավանչօ թապիր օլունուր բօլիչա իլէ օլ մալ վէ էշեա իշուն գօմսիօնճու թարաֆընտան վէրիլէն կէօմրիւք, քիրա, վէ մէսարիֆաթը սիրէ պէտէլէրինէ օլ մալին գանօնէն մէրհուն սաեըլմասը տըր քի, պունուն իշուն պիր մուգավէլէ սէպգաթ էթմէմիշ օլսա պիլէ, էմվալ վէ էշեայը մէրսուլէ, բօլիչա վէ մէսարիֆաթը վագաս պէտէլինէ մէրհուն սաեըլը. վէ գանոննամէյի թիճարէթին էլի տէօրթ վէ էլի պէշինճի պէնտէրի իգթիզասընճա, մէտեուն թիճճարրըն տէեունաթը սարրէսինէ տէյնի մէգքիւրի թէրճիհ գըլընարագ, մէպալիղի մաթլուպէ մա կիւզէլթէ էմվալը մէրսուլէ պէտէլինտէն թէսվիյէ էթտիրիլիր, վէ հաթթա թիճճարը մէրգում, մուախխարէն էմվալը մէրսուլէեի ախէր գօմսիօնճուեա հավալէ էթսէ տախի, մաթլուպի մաֆահզ վէ գօմսիօն իսթիֆա էտիլմէտիքճէ նագլինէ իճապար լեազըմ կէլմէզ։

Պունուն պիր գահտէյի մախսուսէսի վար մը տըր։

Էվվէթ վար տըր. էմվալ վէ էշեայը մէրսուլէ գօմսիօնճու թիճճարրըն եա մաղաղա վէ մահզէնինտէ, վէ եախսա մէմլէքէթ կէօմրիւյիւնտէ մահֆուզ պուլունմադ, վէ եա տէ հէնուզ վասըլ օլմամըշ իսէ բօլիչա տի զարիզօ տէնիլէն կէմի վէ վափօր բէշէթասընընը, վէ եախսա նագլիյէ մէէմուրլարընա վէրիլէն իրսալիյէ գահմէսինին ասլը վէ նիւսխէսի եէտինէ վուսուլ պուլմուշ օլմագ լեազըմ կէլիր. պունլարը իսպաթ վէ իպրազ էտէմէտիքճէ, իթա օլունան բօլիչա, վէ սարֆ գըլընան սաիր ագճէ, էմվալ վէ էշեայը մէրսուլէեէ մուգավիլ վէրիլմիշ ատտ օլունամաեաճաղը, պէնտի գանոննամէյի մէզկուրուն ֆըգրայը ախիրէսինտէն իսթինպաթ օլունուր։

Էմվալ վէ էմթաայը մէրսուլէնին սըֆարըշքեար թարաֆընտան էօտէնէն բօլիչա, վէ սարֆ օլունան ագճէեէ թապլիյի մէրհուն պուլունմասը, իսթէնիլտիյի զէման ֆիրուխթինի իճապ էթտիրէ պիլմիր մի։

Զաթէն ավանչօնուն պիր միւտտէթի օլմագ գահտէտէն տիր. մալը մէրսուլ սահիպի. ղումիթօ, գաթ էտէրէք, եանի ֆիաթ իշուն orտինօ վէրէրէք կէօնտէրմիշ, վէ ավանչօնուն ինգըզայը միւտտէթինէ գատար մալին ֆիաթը վէրիլէն օրտինօեու պուլուսա տա սաթըլմամըշ օլուր, վէ բահճ իւզրէ ֆիրուխթա ատէմի ըզատէ պուլունուր իսէ, ավանչօնուն պէտէլինի կիւնիւնտէ ուլաշընըրմալը տըր. եօգսա սըֆարըշքեարրըն հէր հալտէ բահճի վագթ իւզրէ պիլ ֆիրուխթ, պէտէլի ավանչօեու էօտէմէյի հագգը օլաճաղը վագիհ տիր։

ԱՏԻ ՐԷՀԻՆ ՍԷՆԷՏԻ

. . . Նամ Ինճարա տէյնիմ օլան 15,000 ղուրուշա Ինէմինան օլմազ իլզրէ եէտինէ (. . . ատէտ . . . Նամէրօ իլէ) շիմէնտրՔէր, եախօտ էսհամը ումումիյէ սէնէտանը, (վէ եա տէ պիր նէվի միճէվիհէրան) Ինէվտի էյլէտիմ. մէպալիղի մէզֆիւրէնին ինզբզայը վատէսի օլան 181 կիւն խինամընա գատար ռէհինի մէզպուր Ինճարը մումախիլէյի նէզտինէ գալբպ, մէպլաղը տէյնի մէզֆիւրին հինի իՔասընտա զիֆր օլունան ռէհինլէր իլէ պէրապէր իշպու սէնէտիմի Ինախիս էՆմէֆ շարՆբյլա պիլ իմզա իՆա գբլբնտը :

ՄԷՇՐՈՒԹ ՐԷՀԻՆ ՍԷՆԷՏԻ

. . . ՍարրաՔա պօրնում օլան 300 ատէտ Օսմանլը լիրասընա Ինէմինան օլարագ, մալիյէ խազինէյի ճէլիլէսինէն մուխասաս օլան շէհիրի օն պին ղուրուշ մաաշը ամիզանէմին իշպու . . . սէնէսի շէհիրի մարՆ նիսան վէ մախսինէ մահսուպէն իլ այլբգ մազպուզ սէնէտանընը (եախօտ շէհիրի . . . ղուրուշ իՆա օլունուր էվգաՔ խազինէյի ճէլիլէսի սէրկիսինի) (վէ եախօտ Ինազսինտեն... ղուրուշ ալընմազ իզրէ. . . ատէտ վէ . . . նամէրօլար իլէ միւրազզամ էսհամը ումումիյէ եա տէ զօնսօլիտէ զուֆօնշարընը) տահնի մումախիլէյին իՆա էյլէտիմ. վազՆը մուաշէնլէրինտէ մէպալիղի մուզսինէ մահաշինտէն ֆեամիլէն իՔա օլունմազ իսէ, տէյնի մէզպուրիմի մա կիւզէշՆէ իՔա իլէ, իշպու սէնէտ վէ ռէհինիմի խՆիրտատա մէճպուր վէ պօրնլու օյտուղում իչուն պիլ իմզա տահնի մումախիլէյին իՆա օլունտու :

ԳԱԹԻ ՍԷՆԷՏԻ ՐԷՀԻՆ

. . . Պազիրկեանա տէյնիմ օլան 20,000 ղուրուշա ռէհին օլմազ իզրէ . . . մահալտէ . . . վազՔը միւսազզամՔանընտան . . . նամէրօ իլէ մուրազզամ մունՆասարրընՔ օյտուղում պիր պապ խանէմի, (եախօտ տիֆֆեան վէ մաղազամը) ճանիպի էվգաՔը հիմանունտա մումախիլէյի նամընա . . . ղուրուշ պէտէլի մազպուզ մուզապիլինտէ զանՆէն Քէրաղ վէ գասրընէտ էյլէտիմ. (եախօտ . . նամէրօլար իլէ . . ատէտ էսհամը ումումիյէ վէ եա շիմէնտրՔէր սէնէտանը իՆա էՆտիմ) շու շարՆ իլէ ֆի, տէյնի մէզպուրին վատէսի օլան իլ եիզ ալՆմբը պիր կիւն խինամընտա զիֆր օլունան տէյնիմի միՆէրաֆիմ կիւզէշՆէսիյլէ պէրապէր իՔա էՆտիյիմ հալտէ, ռէհինի մէզպուրի խամինէ իեատէՆէն Քէրաղ էՆմէֆ, վէ շաեէՆ մեւսէՆ միւնզազինէ օյուպ տա իՔա էտէմէզ խէմ, տահնի մումախիլէյի պունլարը սէվգի սուլՆանիտ, եա տէ բիաչասը իզրէ պիլ Քիրուխ, էսմանընտան մա կիւզէշՆէ իպլաղ օլան տէյնիմէ Ինազազ վէ մահսուպտան սօնրա արՆանը օլուր իսէ իեատէ, նօգսան վուգու պուլուր իսէ ԻնարաՔընտան միՆալէպէ էՆմէյէ մէեզուն վէ սալին պուլունմազ իզրէ իշպու սէնէտիմ իՆա օլունտու :

Մապպտի սօնրա

ԶԸՐԹԼԱՆ

Հէյպէթլի ճանավարլարտան պիրիսի տախի Զըրթլան (Բորեան) (¹) օլուպ, մերքէպ դաթըր, վէ սայր հայվանաթա, վէ բասթ կէթիրտիյի հալտէ սման զէման վէրմէքսիզին նէֆսի ինսանլարա հիւճիւմէտերէք, քէսկին տիշլէրի իլէ անը վահիտտէ փարչալար պիթիրիր պիր վահշիեէթի զարիպէտէ տիր։

Պու հայվանըն տէրիսի աչըգ, վէ գարնը իլէ պաշը գօհու գումրալ, վէ պէղաեէթ քէրիհ դօգուլու օլտուղու իլէ պէրապէր պիր չալա Գուրտա միսալ տըր։

Կէօզլէրինին եալպըրտադըղը իլէ տիշլէրինին գրեադըղը, գօրդունճլու հէյպէթինին պիրէր պէշարէթի ազիմէսի օլտուղու, վէ հէյեէթի հալիյէսի իսէ, եէք նաղարտա խէյթ ու իւրքիւնթիւեէ տիւշար էթմէմէք դապիլ օլմահաճաղը մէվզու ըէսմինտէն միւշահատէ օլունուր։

Պու ճանավար հէր նէ դատար Ասիա թարաֆլարընտա, վէ խուսուսիյլէ Ա.ճէմիսթան էօլքեասընտա տախի պուլունուր իսէ տէ, ասըլ մահալլի մախսուսու տիւնեանընն Ա.ֆրիդա դրթատը, վէ Հապէշիսթան թարաֆլարը տըր։

Զըրթլան ինսան կիպի սէս վէրէրէք, չօգ տէֆա քէօյլիւլէրի, վէ չոպանլարը ալտատըր, վէ օլտուղլարը մահալլէրտէն տրշարը չըղարըր, վէ անսըղըն բէնչէսի ալթընա ալըր տէեու սալիֆէն օլունան ըիվահէթինսրհէթինէ չիմտի քէֆալէթ էտէն եօդ խսէ տէ, Հապէշէրին պունլար ինսանտան հայվանլըղա թէհավվիւլ էթմիշ տիր ղէհապընտա պուլունմալարընա նէզարէն, ինսան կիպի սէս չըգարըր օլմալարընին էսասը պիր սէօզ օլտուղու խթինպաթ գրլընը։

Պաղիլէրինին ըիվահէթինէ պագըլը խսէ, Հապէշիսթանտա պու հայվանա պիր մուդատտէս մախլուգտուր իթիդատընտա պուլունանլար տա վար ըմըշ։

ԶԸՐԹԼԱՆ

(¹) Մէզար դաղըպ հօլու չըգարըր վէ նաֆագասընը դաեըրը օլմասընտան մասխուզ օլմալը տըր էրմինիճէ Բորեան։

ԳԱՆԱԹԸՆ ԶԱՐԷՍԻ

Ինսան պուլունտուղու հալէ գանաթ էթմէք իւղրէ, եէվմիյէ պիր թարաֆընա պագըպ, վէ քէնտիսինտէն տալի քիմսէլէրի կէօրիւպ տէ եէրինմէյէ գալմադըղըն, տիկէր թարաֆընա հասրը նաղար իլէ, քէնտիսինտէն էտնա օլանլարա աղդաթ էթմէլի, վէ պաշընը կէօյէ գալարարադ հէր պիր շէյին Հաքիմի Մութլագընը տէնէմէքսիզին, ասլէա էտնա պէյնինին մուհաքէմէսինէ կիրմէմէլի, վէ ադըպէթ եէրէ պագըպ, ալէա էտնա ճիւմլէնին տէ էնճամընտա ալել մուտավա թօփրադ օլմադ հիւքմիւյլէ մահրիմ պուլունտուղունու տէր խաթը էյլէմէլի տիր։